

Izbaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste
Casella Centro 37

ali pa: via Ceppa 17/III.

Izdaja: konsorcij Malega lista

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

«Mali List» - C. C. Post.

Licejska knjiznica (Dr. Puntar)
ULJANA (JUGOSLAVIJA)Por leta 5 lit.
Četrta leta 3 lit.

Odg. urednik Ivan Jervatin

Male novice

Mali koledar.

Petek, 20. junija: Silverij, Nazarij. — Sobota, 21. junija: Alojzij. — Nedelja, 22. junija: Pavlin iz Nole. — Ponedeljek, 23. junija: Agripina. Kresni večer. — Torek, 24. junija: rojstvo Janeza Krstnika. — Sreda 25. junija: Prosper. — Četrtek, 26. junija: mučenca Janez in Pavel.

Krompir in major.

Ko je v Hudajuzni lani zorel krompir, so ga vojaki iz zemlje jemali, seveda v zasebno porabo. Posestnik se je pritožil pri majorju. Major je dejal: «Saj ni tako hudò. Naši vojaki so vestni, vzamejo sicer gomolj a krompirjisce (stebelce) zopet zasadijo, da obrodi nov gomolj. Kmet se je prekrizal in je šel.

Grofica špijonka.

Mlada mažarska grofica Luiza Esterhazy je bila v Pragi zaprta radi špionaze na škodo češke države. Ker je položila veliko kavcijo v denarju, so jo že hoteli izpustiti, toda ravno tačas so dobili v roke druge mažarske vohune, pri njih pa take spise, iz katerih slede novi dokazi proti grofici. Vsled tega so jo še obdržali v zaporu.

Družinska zaloigra.

V Turinu sta oče in sin delala skupaj v mali delavnici. Sin je baje težko prenašal očetovo sitnost in ko sta se pred dnevi zopet sprla, je sin odšel in izginil. Oče si je od bridkosti in skrbi pognal kroglo v glavo. Mati je zbolela od groze in žalosti posebno se, ko se je dognalo, da se je sin utopil v Padu; tudi njegovo življenje je v nevarnosti.

Rožički.

Teta «Edinost» je stara tercijska, ki pa le včasih po neprevidnosti pokaže svojo notranjo dušo. V nedeljo 8. junija piše v «Pismu iz Jugoslavije» čisto v nacionalističnem protisocialnem tonu. Priporoča celo nacionalno nasilstvo. Navedimo prav dobesedno, kaj piše: «Kakor je zato pravilno, da se nacionalna misel ne sme ustrašiti, pred nobeno zapreko in da *sme in mora v gotovem položaju zagrabititi tudi s silo,...*»

Torej živijo mili narod, živijo bombe in gorjače, živijo snoparija, živijo kapitalistična bisaga!

V isti številki «Edinosti» se na drugem kraju bere dolg članek, poln svetle in učene latinščine o Materi božji, o frančiškanih, o krščanski ljubezni. Snoparsko gorjačo z desni, molek v levi, to more samo «Edinost».

Avto padel v brezno.

Na Tirolskem blizu bavarske meje se je zvrnil v 30 metrov globok prepad avtomobil, na katerem se je vozilo 40 oseb. Pet oseb je bilo mrtvih, 25 ranjenih.

Sova je huda.

V zapuščenem starem hlevu je neki deček našel sovje gnezdo. Začel je pobirati mladiče, da bi jih nesel domov. Kar prileti stara sova, se zaleti vanj in mu izkljuje eno oko.

Denar ga je ubil.

Zgodilo se je v Braili na Rumunskem. Neki trgovec je dobil iz Londona brzojav, ki mu je naznanjal srečen sklep dobre kupčije, ki bi trgovcu donesla čistega dobička milijon funtov (100 milijonov lir). Moža je vesela novica tako prevzela, da ga je zadela kap. Kaj mu zdaj pomaga denar?

Strašno grozodejstvo v Rimu

Fašisti odpeljali in umorili poslanca Matteottija

Fašisti so vedno proglašali nauk, da je za korist naroda zločin dovoljen. Dolga veriga nasilstev se je nabrala v teh letih na podlagi tega nauka. Najbolj krizeč slučaj smo doživeli pred kratkim. To je skrivnostni umor poslanca Matteottija, umor, ki so ga naročili najvišji kolovodje fašizma in izvršili njihovi posebni zaupniki.

Matteotti.

Jakob Matteotti je bil razmeroma še mlad. Imel je ženo in tri otroke. Živel je zelo redno in delal pridno. Pripadal je stranki zmernih socialistov (unitarcev). V sedanjem zasedanju zbornice je tudi enkrat govoril in zelo ostro napadal vlado. Pripravljal je še drug govor, v katerem je hotel razkrinkati neke visoke fašiste, ki so z narodnim navdušenjem delali velike in nedovoljene kupčije za svoj žep.

Izginil je.

Poslanec se je podal v torek 10. t. m. ob polpetih popoldne zdoma v zbornico. Pa v zbornico ga ni bilo. Zvečer ga ni bilo domov. Drugi dan je žena vsa v skrbeh šla v zbornico pogledat za njim in tam niso vedeli, kje je in kaj se je zgodilo. Začeli so poizvedovati — Matteottija nikjer in nikjer. Ko se je polagoma novica raznesla, šli so poizvedovati posebno okoli njegovega doma. Tam so našli sled.

Skrivnosten avtomobil.

Rop se je izvršil na ta način: Matteottijeva hiša stoji v samotni ulici ob Tiberi. Na nekem vogalu je čakal avtomobil, dalje proč dva razbojnika. Ko se poslanec približa njima, ga napadeta, on se iztrga in hoče bežati, prileti od voza tretji falot in sune poslanca v trebuh. Vsi trije ga zgrabijo in vlečejo v avtomobil; on se brani, ubije eno steklo

Videmska prefektura in toča.

Na drugim mestu smo poročali o korakih poslanca Besednjaka pri podprefektu Nicolottiju v prid oškodovancem po toči. Izvedeli smo, da se je takoj nato podal podprefekt po opustošenih krajih ter sestavil tole poročilo za videmskega prefekta: «Po vipavski dolini in Brdih (tu navaja občine po imenu) je poljski pridelek uničen za 80 do 90 od sto». Dr. Besednjak je bil dva dni kasneje v Vidmu pri prefektu Nencettiju ter mu dejal, da je podprefektovo poročilo nepopolno, ker je toča tolkla tudi na Tolminskem, na Kanalskem in na Krasu. 12.000 lir, ki jih je dala vlada, so kakor kapljica vode v morje. Škoda gre na milijone, zato je treba velikopotezne akcije. Prefekt Nencetti je nato povedal, da je zahteval od finančnega ministra brzojavno pooblastilo za ugotovitev škode po izvedenih. Poslanec Besednjak je spet odpoštoval v Rim, kjer bo tudi pri ministrstvih interveniral za vladno pomoč oškodovanim krajem.

Državni proračun.

Sedanja vlada se neprestano hvali, da bo zmanjšala računski primankljaj in obenem olajšala davčno breme. Proračun, ki so ga sedaj predložili, izkazuje pa se vedno 1 milijardo 356 milijonov primankljaja. V vladnem poročilu tudi ni govora o polajšanju davkov. Bomo še čakali.

in doseže z roko trobento pri vozu in trobi. Toda zaman. Nikjer nobene straže. Avtomobil odpelje poslanca z naglico proč in daleč od Rima proti jugu.

Razburjenje.

Ko se je dognalo, kaj se je zgodilo poslancu, nastalo je grozno razburjenje po Rimu in celi Italiji. V državnem zboru so izjavili vsi opozicijski poslanci (tisti ki so proti vladi), da ne pridejo k sejam več, dokler se ne najde njihov tovaris živ ali mrtev. Mussolini je zelo slovesno obljubil, da se bo pravica zgodila, potem pa je zaključil sploh zbornično zasedanje in dal vsem poslancem počitnice. Po celi državi so pripravljene fašisti in orožniki, da se ne bi ljudje zbirali in preveč naglas zabavljali. V Rim je prišlo več vojaštva.

Krivci.

Opozicija je povedala dovolj glasno, da krivci niso nizke glave, ampak prvaki. Od vlade je brž odstopil znani Aldo Finzi, ker so zelo namigavali nanj. Odstopil je tudi načelnik tiskovnega urada Cezar Rossi. Ravnatelj fašistovskega dnevnika «Corriere Italiano», komendant Filippelli je bežal, pa so ga ujeli. Vrhovni načelnik policije general De Bono in rimski kvestor Bertini sta odstavljena od službe. Tedaj same visoke glave!

Morilci.

Morilci so bili zaupniki fašistovske stranke in prijatelji prvakov, ki so se jih večkrat posluževali za malopridna dela «za narod in državo». V zaporu je neki Dumini, potem neki Aldo Pulato, neki Mazzuoli in neki Volpi. Zaprtih je še nekaj drugih osumljencev. Kako so poslanca umorili in kje so ga skrili, še ni prav dognano. Preiskave se vrše ob samotnem jezeru pri kraju Vico. Morda so morilci truplo potopili v jezero.

Francoska politika.

Po volitvah 11. maja, kjer so zmagali združeni levčarji, moral je odstopiti ministrski predsednik Poincaré. Pa zahtevali so tudi odstop predsednika republike Milleranda. Tudi to so izsilili. Izvolili so tedaj republiko novega predsednika Gastona Doumergue-a (izgovori Dumerg). On je potem naročil Herriot-u sestaviti novo vlado. Nova vlada je že sestavljena in obeta, da se bo pogodila z Nemci ter izpraznila Porurje. Tako je tudi v Franciji nespravljivi nacionalizem premagan in sili pamet na vrh.

Ceste in cestarji na Primorskem.

Poslanec Besednjak je interveniral pri merodajnih ministrstvih, da bi se čimprej asimilirali v pravicah in v plači cestarji na Primorskem. To vprašanje, ki spada v delokrog ministrstva za javna dela, se nahaja sedaj pri finančnem ministrstvu, ker spada vprašanje o plačilnem pravilniku državnih nameštencev, kjer so zapopadeni tudi cestarji, pod območje finančnega ministra. Obljubili so, da bo pravilnik dovršen s prvim julijem, a verjetno je, da se zadeva zavleče vsaj še pol meseca. Da se bo zadeva še drezala, bi bilo dobro, ko bi cestni mojstri in cestarji sploh poslali majhno spomenico (dva podpisa) na naslov: Kmetsko-delavska zveza v Gorici, via Mameli 5.

Kitajska priznala Rusijo.

Sedaj je tudi Kitajska dala pravno priznanje ruski sovjetski vladi.

MIHEC: Fakin in Matteotti pred božjo sodbo zdaj oba sta obtožila snoparski direndaj.

JAKEC: A Praprotnik in Finzi sta napolnila žep. «Bog živi mili narod!» je stare pesmi sklep.

Gospodinjski tečaj

priredi. Prosvetna Zveza v Gorici. Tečaj bo trajal od 15. julija do 15. avgusta. Stroški za pouk, hrano in stanovanje bodo znašali okoli 180 lir za vsako udelezenko. Navadne prijave s prošnjami naj se pošljejo do 30. junija na naslov: Prosvetna Zveza v Gorici, Corso Verdi št. 37, I. nadstropje. Predavali bodo samo strokovnjaki in praktične gospodinje o domačem gospodinjstvu, o kuhi, šivanju, hišnem redu, o zdravstvu, o vzgoji in o vrtnarstvu. Ker je število mest omejeno, naj se podvzajo tiste, ki hočejo biti sprejete.

Ceste v novih deželah.

Višji svet ministrstva za javna dela nadaljuje svoje seje, v katerih klasificirajo ceste. Poslanec Besednjak je povzdignil glas za zahteve našega ljudstva, naj čim več cest prevzame država v oskrbo.

Zvonovi in vojna odškodnina.

Ker je zvonarski odsek v Trevisu že porabil ves denar, ki je bil namenjen za vlivanje zvonov cerkvam, ki so se danes brez zvonov, je dospela na finančno ministrstvo prošnja za novo nakazilo denarja. Tudi poslanec Besednjak in mons. Costantini sta intervenirala. Minister De Stefani je dejal, mons. Costantini, ki je bil osebno pri ministru, da je avstrijska vlada izvršila čisto navadno rekvizicijo in da je plačala zvonove, tako da zvonovi ne spadajo v vprašanje vojne škode. Oho, gospod minister se je zmotil. Poslanci naj ga nekoliko poučijo.

Crispo Moncada,

prefekt tržaske dezele je poklican v Rim za glavnega ravnatelja Javne Varnosti. Dosedanji ravnatelj general de Bono je iskal lopove tako kot Ribničan svoje ga liška, zmerom v tisti dolini, kjer ga ni bilo. Zato ga je Mussolini zapodil. Upamo, da bo Moncada šel bolj naravnost. V Trst pride za prefekta neki Moroni.

Sadovi nacionalizma.

Te dni je bil izgnan z goriske sodnije zadnji slovenski sodnik. Predsednik sodišča je dejal, da je vsak slovenski sodnik na poti popolni asimilaciji slovenskega ljudstva. Pa pravijo, da je nacionalizem «vzvišena ideja», v resnici pa je peklenška hudčarija.

Opozorilo slogašem.

Par profesorjev razume narodno slovo tudi tako, da v soli govore proti naukom krščanske vere, n. pr. da je človek iz opice in slične budalosti. V «Novicah» pa pišejo, da je vera steber naroda. V «Novicah» so hinavci, v soli govore, kar mislijo. Narodni očaki, pozor!

Obramba naših pravic v zbornici

(Nadaljujemo govor dr. ja Besednjaka v rimskem parlamentu).

S pomočjo prefektov, podprefektov, davčnih in sodnijskih uradnikov skuša doseči vlada, da se izvršuje zakon na Primorskem. In to se tudi godi; ljudstvo vrši vse svoje dolžnosti napram vladi in državi.

Ako bi bila naloga vlade napram Slovanom samo ta tehnična stran, bi se lahko reklo, da je vlada izvršila svojo nalogo. Po mojem mnenju pa je najvažnejša naloga vlade ta, da duševno pridobi Slovane zase. Vlada bi morala ustvariti zadovoljne državljane. Brez te pridobitve je vsaka zgolj zunanja vlada brez pomena. Ko se bo slovansko ljudstvo približalo vladi, ko se bo čutilo to ljudstvo zadovoljno v mejah države, šele takrat bo vlada lahko rekla, da je dovršila svojo nalogo na Primorskem.

Dosedaj pa vlada ni delala tako.

Dovolite mi, dragi tovariši, da govorim povsem odkrito to, kar mislim. Hotel sem danes govoriti o šolski, o sodnijski politiki vlade, o deželni in občinski upravi, toda vse to preložim na drugo priložnost. Omejim se na potek zadnjih volitev.

Mussolini da obljube.

V začetku volivne borbe sva bila z dr. jem Wilfanom v sprejemih prvega ministra. Gospod Mussolini je dokazal, da je zapopadel politični pomen razvoja volivne borbe za duševno razpoloženje Slovanov. Prvi minister nam je dal odločna zagotovila ter obljube, da se bodo vršile volitve pri nas v popolni svobodi. Naročil je celo, naj mu neposredno javimo vsako nasilje, da ga bo preprečil ali zatrl. Polna zaupanja sva se z Wilfanom vrnila na Primorsko in razglasila sva ljudstvu razveseljivo novico. Naše časopisje je objavilo zagotovila prvega ministra in je vlivalo ljudstvu zaupanje v predsednika, češ da je gospod Mussolini mož, ki drži, kar obljubi, in ki ima tudi moč in avtoriteto, da uveljavi svojo voljo. Vse to so ponavljali tudi govorniki na shodih. Volivci so verjeli. Od vasi do vasi, od hiše do hiše je šlo Mussolinijevo ime. Prvič se je zgodilo, da so stotisoči Slovanov z zaupanjem zrl v prvega ministra.

Priprave za volitve.

Kaj pa se je zgodilo za časa volitev? Resnici na ljubo povem, da so se vršile volitve v tržaški deželi precej svobodno. Krajevna oblastva in snoparske zveze so spoštovale voljo prvega ministra. Tudi v Istri so se vršile volivne priprave v miru.

Punt na Goriškem in v Istri.

Toda 6. april je bil na Goriškem in v Istri tragičen dan v političnem življenju našega ljudstva. Ne bojimo se povedati v zbornici vso resnico glede volitev na Primorskem. To, kar se je pri nas godilo, je bil odkrit punt proti naredbam ministrskega predsednika. Ta punt so organizirala krajevna oblastva in snoparske organizacije. (V tem trenutku nastane v zbornici hrup, desnica protestira, Besednjak pa izjavi gledajoč proti desnici: *Odločil sem se, da povem vso resnico, četudi bi me hoteli ven vreči. Mussolini kima, predsednik zbornice zvoni in naredi mir.*)

Dan krvi na Primorskem.

Mesto svobode smo doživeli neštete nezakonitosti, nasilja; volivcem so trgali izkaznice, zastopnike naše liste so zmetali z volišč, očete in mladeniče so pretepali, ponekod se je vršila volivna borba s puškinimi kopiti; v bolnišnicah smo vozili ranjence.

Anton Štrancar priča v parlamentu.

Da bi pa ne mislili, gospodje tovariši, da pretiravam, izjavljam, da se je vršil na dan otvoritve zbornice v vi-

pavski dolini pogreb prvega političnega mučenika na Goriškem. (Istrski poslanec Mrak: *«Nasilja ste vi delali. 30 let ste bili vzgajani v nasilstvih. Predsednik zbornice se trudi, da bi izgovoril Mrakov priimek, pa mu težko gre: Onorevole Mr- Mr- Mr-ak, non interrompa, è Lei, on. Besednjak, continui!»*)

Dr. Besednjak: «Ko sem se vozil proti Rimu, se je vršil pogreb delavca Antona Štrancarja, ki je umrl vsled strela na volivnem shodu v Ajdovščini. Ljudstvo je plakalo ko je izročilo zemlji ostanke Štrancarja, ki je dal življenje za svoje ljudstvo. Dovolim si predložiti gospodu ministru sliko pokojnika. (Besednjak, ki je bil precej daleč je stopil k ministru Mussoliniju ter mu izročil fotografijo. Desnica kliče: *Tudi mi imamo mrtvece! Mussolini gleda sliko, jo pokaže sosedom, nato reče Besednjaku: «Toda vi ste priznali v prvem delu govora da so se vršile volitve v miru. In Hrvatje in Slovenci so tudi večkrat ubili fašiste. Desnica ploska. Dr. Besednjak: Sedaj govorimo o volitvah dne 6. aprila. Priznal sem, da je vlada svoboda samo pri volitvah v Trstu ter pri volivnih pripravah v Istri. Nato se vrne Besednjak na svoje mesto.»*)

Besednjak: V znak žalosti se nisem udeležil otvoritvene seje parlamenta.

Zaupanje v ministra zrušeno.

«Vtis, ki ga je napravil potek volitev pri nas na ljudstvo, je bil katastrofičen. Goriški Slovenci doslej niso imeli v vsej svoji politični zgodovini slučaja, da bi kdo zgubil v političnem boju življenje. V dobi, ko je imelo naše ljudstvo zaupanje v osrednjo vlado in je videlo v Mussoliniju varha svobode, je prišlo goriško slovenstvo po zaslugi krajnih oblastev do svojega prvega političnega mučenca. (Mussolini: *V Avstriji jih seveda, niste imeli, ker ste bili z njo! Besednjak: Ni res! Ni res!*)

Besednjak: Na ta način pridobivajo krajni zastopniki vlade srca slovanskih prebivalcev.

Kdo ruši avtoriteto?

Izjavljam brez strahu, da so ti gospodje največji rušitelji državne avtoritete med našim ljudstvom in največji škodljivci Italije ob njenih mejah. Gospod Mussolini nima večjih sovražnikov od mnogih tistih prijateljev, ki dan in noč vpijejo: *viva il duce!* (Ropot).

Kako sodi naš kmet?

Besednjak: «Hrvatski in slovenski kmetje sodijo čisto preprosto: ali je Mussolini ogoljufal naše zastopnike in naše ljudstvo, ali pa on — kot voditelj države — nima dovolj avtoritete in oblasti, da bi prisilil podrejene vladne organe k poslušnosti».

Uspehi vladne politike.

«Tako torej pridobivajo krajna oblastva naše ljudstvo za državo. Namesto da bi prišlo do prijateljstva, do resničnega sodelovanja med obema narodoma, se vzdiguje med Slovani in Italijani naše dežele zid, ki postaja čedalje bolj visok. (Mussolini: *Vi ste ga zgradili!*)

Besednjak: «Gospod minister! Prepričajte se in poglejte številke! V znamenju protesta proti dosedanjemu režimu se udaja naše ljudstvo komunizmu. (Desna vpije). Pri zadnjih volitvah so dobili komunisti 20.000 glasov, od katerih je bila polovica slovenskih. Za komuniste so volili pri nas kraji, kjer ni nobenega delavca, kjer ni nobene delavske organizacije, kjer niso imeli komunisti nobenega shoda ali sestanka. (Komunisti ploskajo in pravijo: *Bravo! Vlada dela za nas!*) Veliko število komunističnih glasov, ki so jih oddali naši kmetje, je znak

protesta proti razmeram v naši deželi. (Tržaški poslanec Banelli tuli: *znak protesta proti Italiji! Vpitje. Častivredni poslanci tulijo. Predsednik zbornice zvoni z zman. Zato zavpije: poslanec Banelli, vi ste tajnik zbornice, vrnite se vendar na svoje mesto in molčite. Poslanci se smejejo.*)

Besednjak: Vendar pa upam, da se bo politika vlade napram Slovincem spremenila in da se bo delala z višjih vidikov, ker to zahteva korist države. Želim, da učkamo čimprej to dobo, ker je to v interesu našega ljudstva in laške države. Prosim, prvega ministra gospoda Mussolinija, da obrne svojo skrb na naše razmere. (Mussolini: *Sem že storil, kakor že veste, v vprašanju zamenjave zadrugam in v drugih zadevah.*)

Besednjak: Zahvalim vas, a je treba eliko več. To ne bo le korist naše narodne manjšine, ampak bo tudi prospek Italije, ki ji želim veliko in slavno bodočnost. (Levica ploska. Sosednji poslanci častitajo Besednjaku, med temi tudi Giolitti).

Uspeh govora poslanca Besednjaka.

Po Besednjakovem govoru je Mussolini sprejel v posebni avdienci govornika in ga takoj vprašal, kaj prav za prav hočete Slovenci in Hrvatje od vlade. Sestanku je prisostvoval tudi podminister Acerbo.

BESEDNJAKOV ODGOVOR.

«Mi Slovenci in Hrvatje smo pripravljeni sodelovati z vlado, da se ustvari v naših deželah razmere, ki bodo v korist našemu ljudstvu, ne da bi pri tem trpela škoda država. Slovenci in Hrvatje so iz mnogih vzrokov nezadovoljni, a bi radi bili zadovoljni.»

MUSSOLINI JE DEJAL:

«Povejte mi vendar, čemu in v kakšnih zadevah se pritožuje slovensko-hrvatsko ljudstvo.»

POSLANEC BESEDNJAK

je nato začel brati levite o vseh krivicah, ki godijo Slovanom.

PREDLOG MINISTRA.

Predsednik Mussolini je nato stavil predlog: «Pod mojim predsedstvom se skliče v Rim konferenca, na katero prinesejo zastopniki Slovencev in Hrvatov svoje pritožbe. Zastopniki sestavijo izčrpana poročila o vseh vprašanih, ki se tičejo njihovih narodnih in gospodarskih potreb. Konferenci bodo prisostvovali tudi vsi prizadeti ministri, zlasti pa šolski, sodni, finančni in narodno-gospodarski minister ter vsi trije prefekti.»

Ugotoviti moramo, da je to vsekakor uspeh, kakršnega se ni dosegel nobeden poslanec, niti petorica, ki je sedela v prejšnjem parlamentu. Radovedni smo pa na potek te vsekakor zanimive zadeve.

Govor poslanca Wilfana v parlamentu.

Poslanec dr. Wilfan ni imel pravzaprav govora v navadnem pomenu te besedo. Stvar je taka: oglasilo se je krog 50 govornikov. Govorilo jih je krog 30. Nato je sklenila zbornica, da se debata o kraljevem govoru zaključiti. Poslanci pa imajo neki pomoček. Pred zaključkom debate morajo predložiti resolucijo. Tedaj prebere zbornični tajnik resolucijo in predložitelj ima pravico, da jo utemlji. Te pravice se je pravilno poslužil tudi dr. Wilfan. Med branjem resolucij se napolni dvorana, ker čakajo poslanci na glasovanje. Utemeljitev dr. Wilfana je bila že priobčena v drugih listih in nam prostor ne dopušča, da bi jo mi prinesli; pa je tudi nekoliko težko razumljiva za večino preprostih brancev. Wilfanov predlog (resolucija, ne pa «dnevni red», kakor pišejo

nekateri listi!) pravi v glavnem: «Zbornica poziva vlado, naj pove, kaj je v štirih letih storila glede Slovanov v Italiji, zlasti na šolskem in sodnem polju in katerih načel se je pri tem držala.» Utemeljil pa je Wilfan predlog takole: Besednjak je govoril o koristi, ki jo ima Italija, da nastopa z nami lepo. Mi Slovani pa imamo ne gledè na ta argument, ki je bil večini očitno všeč, pravico, da vlada upošteva naše nedotakljive pravice. Te pravice ostanejo pravice, četudi smo majhni po številu. Že leta 1922. sem predložil Mussoliniju naše zahteve, a do danes ni še ničesar ukrenil. Pri reševanju vprašanj, ki se tičejo Slovanov, pa bi morala vlada vselej zasliševati tudi nas, ki smo izvoljeni zastopniki naše narode manjšine, ne pa nadaljevati dosedanjega sistema, ko odločuje o nas brez nas.

Tako je Wilfan prav dobro spopolnil Besednjakov govor. Vlada, ki je čula želje, ne more reči, da ne pozna naših želj. Na koncu zbornice glasuje o vseh predlogih. Pred glasovanjem pa izjavi vlada (po predsedniku), ali je za predlog ali proti, ali ga le vzame na znanje, ne da bi se hotela pobliže izjaviti. Mussolini se ni izrekel ne za ne proti, ampak je vzel Wilfanov predlog na znanje. Vendar pa je Wilfan umaknil predlog pred glasovanjem, ker bi sicer gotovo propadel. Ni ludi čuda, ko je večina prežeta od nacionalizma. Če bosta poslanca še nadalje krepko nastopala, morda vendarle pride vlada do revizije svoje dosedanje politike. Bomo videli!

Pismo iz Rima.

Odlična italijanska oseba iz Rima, do katere smo se obrnili, da nam pošlje poročilo o vtisih, ki sta jih napravila v Rimu Wilfan in Besednjak, nam je poslala dve ekspresni pismi s sledečo vsebino:

Rim, 14. junija. — Na Montecitoriju in v političnih krogih se je govorilo: Govor poslanca Besednjaka je tisti govor, ki je dosegel rekord v teh dneh. Neki bivši ministrski predsednik, ki je sedel zraven dr. ja Besednjaka in ga pazljivo poslušal, mu je še tisti večer dejal: Jaz silno cenim Besednjakov govor, toliko po vsebini, kolikor po obliki, kolikor po pazljivosti, v katero je naravnost prisilil vso zbornico. Ta govor smatram za dobro seme, vrženo na rodovitno zemljo; seme, ki pomeni bližnje rešitve vprašanj novih dežel in mirnega sožitja obeh narodov.

Rim, 15. junija. — Poslanec Wilfan je na tem, da začne govoriti. Zbornica je nervozna in nepotrpežljiva, ker pričakuje z napetostjo izjav ministrskega predsednika. Poslanec Wilfan je mogel čitati svoj govor, ne da bi kdo delal medklincev, ob splošni nepozornosti. Mussolini sam je po prvih besedah poslanca Wilfana napravil gesto nasproti podministru Acerbu, češ, kaj pa hoče? Saj je že govoril njegov tovariš Besednjak. In nato je Mussolini zapustil zbornico in za njim je šel Acerbo. Tudi poslanec Banelli je šel iz zbornice. Poslanec Giunta je bil prisiljen v mol, ker je bil oblečen v redingote in je spremljal vojvodinjo d'Aosta, ki je bila prisotna na galeriji. Proti koncu svojega govora stopi Mussolini v zbornico in v tem hipu izgovori Wilfan besede: «Gospod Mussolini me je pred poldrugim letom vprašal...». Predsednik je postal pozoren in je sedel na svoje mesto. Wilfan je končal svoj govor ob splošnem molku v dvorani.

Kasneje smo videli, da se je Wilfan približal vladni mizi in opazil smo, da je Mussolini imel zanj besedo poklona. Mussolini je, kakor je znano, odbil resolucije ostrih opozicionalcev, le Wilfanovo je vzel naznanje.

Nemški poslanec Tinzl je podal pred glasovanjem takozvano glasovalno i-

GOSPODARSTVO

4000 kmetov in njihove družine Zadeva kmetijske zadruga

Zadnjič smo poročali, da smo dobili govor, ki se je držal v Dutovljah na sestanku. Temu ni bilo tako. Prejeli smo le pismo od g. Ščeka o tej velevažni zadevi. Imel se je sicer vršiti shod v Dutovljah, a je bil prekladan, ker ni bil o pravem času razglašen.

Dragi sočlani Kmetijske zadruga!

Jaz se v to zadevo ne bi bil javno vtikal, ako bi ne bil po krivici napaden od strani, ki je v veliki meri so-kriva, da je prišlo tako daleč in da se zadeva ni pravočasno rešila, ko se je dala rešiti brez hujših posledic.

Moj pristop na obnem zboru.

Razni kmečki gospodarji so me že leta 1920. vabili, naj pristopim k zadrugi. Prvič sem se udeležil občnega zbora pri Sv. Jakobu v dvorani Konsumnega društva. Tisti čas so bili člani zadruga pristaši raznih strank. Med drugimi sem dobil tudi jaz besedo in tedaj sem razvil svoje mnenje o zadrugi. Poudarjal sem, da mora biti zadruga absolutno nadstrankarska, da me veseli, da so v njej včlanjeni kmetje različnih strank. Nato sem svaril pred spremembo zadruga v nekako splošno konsumno društvo, pač pa sem poudarjal, naj nakupuje na debelo samo 3 ali 4 najvažnejše potrebščine za naše kmetije. Vsi so se strinjali z mojimi izjavami in so ploskali; posestnik g. Muha, ki je tik mene sedel, je dejal: Prav to sem hotel jaz povedati; besedo ste mi iz ust vzeli.

Nekdo se ni strinjal.

Opazil sem namreč — in ravnotako vsi iz moje okolice — da moj govor ni bil všeč dr. Slaviku. Ni pa rekel ne bev ne mev. Pri volitvah je bil izvoljen odbor, nato še nadzorstvo, za predsednika nadzorstva dr. Slavik. Vsi smo zanj glasovali. Za menoj je bil mož, ki je naenkrat izustil besedo nasproti sosedu: «S tem, da je bil izvoljen dr. Slavik, je usoda zadruga zapečaten. Boste videli, da jo bo on pokopal in potem bo obnovil svojo kmetijsko družbo». Takrat so se mi zdele te besede prazne, a zapomnil sem si jih prav dobro.

Zadruga in strankarstvo.

Od prvega dne, ko sem bil član zadruga, sem čutil strankarsko gonjo proti zadrugi. Gotovim krogom ni bilo všeč, da so v zadrugi člani raznih naziranj, raznih strank. Meni pa se je zdelo to edino prav. Nasprotni krogi so sitnari, ovirali, metali polena. Nasprotno pa so hvalili kmetijsko družbo, češ da je nadstrankarska. Očitek o strankarstvu na naslov Kmetijske zadruga smo minule tedne brali v četrtkovi prilogi «Edinosti» («Novice»). Je pa ta očitek dobro otipljiva laž. Ravno nasprotno je res. Kmetijska družba je bila ustanova ene stranke (Slavikove), dočim so bili v Kmetijski zadrugi člani različnih strank. Že ta krat sem slutil, da se vodi neusmiljen boj proti velekoristni ustanovi.

Čas za rešitev.

Bili so časi, ko je izkazovala zadruga le 27 tisoč lir zgube. Tedaj pa je imela Slavikova Kmetijska družba o krog 35 tisoč v blagajni. Vsi člani Kmetijske družbe, s katerimi sem govoril, so bili enega mnenja: s 35.000 naj se popolnoma ozdravi kmetijska zadruga; kar je slabih podružnic, naj se zaprejo, zdrave naj se naprej vodi. Zlasti je bil zagovornik te misli znani Grgič, čevljar in kmet na Vrdeh nad sv. Ivanom. In dasi so bili vsi

člani družbe tudi člani zadruga, do tega ni prišlo, ker je bil poglavar družbe dr. Slavik. Člani družbe so venomer ponavljali: «Od Slavika je vse odvisno. On je glava. Če on hoče bo, če noče, ne bo». In ni bilo, ker ni hotel.

Iskanje pomoči. Važna seja.

Ker sem vedel, da dosedanje poti niso vodile do rešitve, a sem vedel, da se zadruga skrajno slabo vodi in še slabše nadzira, sem poskusil novo sredstvo. Kot član zadruga sem zahteval, naj se skliče skupna seja odbora in nadzorstva, kar se je tudi zgodilo. Seveda je bil zraven tudi predsednik dr. Slavik, ker sem to izrecno tirjal. Pri seji so bili tudi razni izobraženci. Jaz sem odkrito izrazil dvom o dobrem položaju zadruga. Ker je šlo za interese tisočev članov, sem stavil predlog.

Moj predlog

se je glasil: «Mimo odbora in nadzorstva se izvoli odsek, ki bo pregledaval knjige, kontroliral delovanje odbora, zlasti pa nadzorstva. V teku 14 dni bo odsek dal poročilo o preiskavi».

Kaj se je zgodilo?

Proti temu predlogu je bil dr. Slavik skoro divji, češ da je načelstvo in nadzorstvo tu in da se drugi nimajo vtikati. In res je moj predlog pri glasovanju propadel, Slavik je zmagal. Žalibog! Ako bi bil tedaj moj predlog prodril in bi se bila izvršila stroga kontrola, bi stala danes zadruga trdna in čvrsta.

Podprimo zadrugo!

Tudi ko sem bil izvoljen za poslanca in je bilo težišče mojega delokroga na Goriškem, sem se še vedno zanimal za zadrugo ter skušal pomagati navzlic temu, da je Slavik prodril s svojim žalostnim predlogom. Načelnik zadruga je bil tedaj g. Čok iz Lonjerja. On se je močno trudil za sanacijo. Vsak teden, ko sem prišel v Trst, sem se zglasil v uradu zadruga ter povpraševal uradnike in odbornike, kaj je s podporo. Vsi so rekli: «Dr. Slavik je povedal, da je zadeva v rokah dr. Wilfana in da je upati na pomoč». (Op. uredništva. Vsi se še spominjate, kako pridno smo nabirali na bloke in pole za N. O. S. (Narodno obrambni sklad) skozi dve leti; in takrat je imelo ljudstvo še mnogo denarja). To stvar sem čul nešteto krat. Nekega dne stopim v prostor zadruga, kjer dobim predsednika g. Čoka. Prvo moje vprašanje je bilo: «Kako? Ali se bo zganil kaj N. O. S.» In gospod Čok je ponovil, da ima zadevo dr. Wilfan. Tako da mu je ravno včeraj povedal dr. Slavik.

Poglejmo kaj je na tem!

Laž ima kratke noge!

Naglo sem dejal: «Gospod Čok! Stopimo enkrat k dr. Wilfanu, ker se mi zdi vsa stvar nekam sumljiva. Vi ste predsednik, jaz pa član, vrhu tega sem še poslanec, ki se mora interesirati za tako važne zadeve». G. Čok je vzel klobuk in odšla sva naravnost k dr. Wilfanu. Z g. Čokom sva popisala položaj zadruga. Dr. Wilfan je kar debelo gledal, ker — kakor je sam dejal — ni bil informiran o slabem stanju zadruga. Obljubil pa je, da bo storil, kar le more. Hvala, zbogom!

Velika uganka.

Ko sva z gospodom Čokom stopila iz stanovanja dr. Wilfana, sva se začudeno spogledovala ter se menila: «Kako to? Slavik trdi že mesece in mesece, da je oddal zadevo Wilfanu v roke, Wilfan pa ne ve ničesar. Wilfan

je vendar predsednik celokupne politične organizacije; on bi absolutno moral biti informiran o vsakem važnem pojavu v našem življenju, tembolj v tako važni zadevi. In ne pozabimo, da sta Wilfan in Slavik ne le politična, ampak tudi osebna prijatelja in da sta skoro vsak dan skupaj. Kaj je torej na stvari? Gotovo je, da Slavik Wilfana sploh ni informiral, zakaj nemogoče je, da bi Wilfan tedaj dal tak odgovor.» Tedaj sva vedela, pri čem da sva. In uganka je bila rešena.

Nadaljni koraki.

Zadruga je pešala in pešala. Ker ni bilo v Trstu pomoči, in ker smo z žalostjo ugotovili «zanimanje» nadzorstva za zadrugo, smo mislili na zadnjo pomoč. Trst se ni brigal. Kaj početi? Sicer je imela zadruga sedež na tržaškem ozemlju, in bi morala tedaj ostati pod izključno interesno sfero tržaškega društva, toda mnogi člani so bili tudi na Goriškem. Tedaj sem sprožil pri goriškemu pododboru društva «Edinosti» v Gorici, naj bi sklical poseben sestanek, kjer naj bi se obravnavala zadeva tržaške Kmetijske zadruga. Pododbor je sprejel ta predlog ter povabil večje število oseb na posvetovanje.

Važno zborovanje.

Sestanka so se udeležili vsi goriški odborniki. Vabljeni so bili vsi poslanci in tudi udeležili so se ga vsi razen dr. Wilfana. Gospod inženir Rustja je bil naprošen, da referira o stanju zadruga. Referat je bil izčrpen. Po temeljiti debati, katere so se udeležili poleg drugih inž. Rustja, predsednik Križman, dr. Podgornik, poslanec Lavrenčič in drugi, se je sprejela resolucija, naj se izvoli odbor, ki bo šel po določenem načrtu na delo za sanacijo zadruga. Jaz sam sem predložil veččlanski odsek, med temi dr. Agneletta, dr. Besednjaka, dr. Wilfana in druge.

Kako je odsek delal.

Najprej so obvestili dr. Wilfana o poteku zborovanja, o sklepih in o izvolitvi odseka. Dr. Wilfan je sodelovanje — odklonil in s tem se je akcija razbila. Tako je odsek končal svoje «delovanje». Žalostno, pa resnično!

Od tedaj se nisem mogel več za zadevo zanimati. Pred par tedni so me obiskali nekateri kmetovalci, da bi se začela zopet akcija, ki jo je bil začel goriški sestanek. Sicer sem že davno izgubil vsako vero v možnost sodelovanja z dr. Wilfanom, a ker ni dobili osebe, ki bi hotela stopiti k dr. Wilfanu, sem sklenil, da naredim še zadnji pokus. Pismeno sem obrazložil dr. Wilfanu položaj na deželi in ga prosil za sodelovanje pri rešilni akciji v tej velevažni zadevi. Odgovor je bil — popolen molk.

Vprašanje je, koliko časa bo dežela prenašala tak absolutizem.

(Virgilij Šček.)

Cene sena po Italiji. Alessandria 45-50. Milan 31-60. Brescia 28-41. Rovigo 18-25. Piacenza 36-50. Pesaro 30-35. Rim 35-40. Da je ponekod dražje nego drugod, je vzrok letošnji slabši pridelek. To je tudi vplivalo na ceno živine, tako da so voli 1. vrste prišli v Bergamu do 6.40 žive teže, med tem ko je poprečna cena 4.50 do 5.50.

Semenj v Sežani 12. 6. Prignanih je bilo 500 glav goveje živine. Cena 4.50 do 5 lir kg. Konj 300; cena 1000 do 3000 lir. Prasičev 250; cena 150-250 lir. Kupčija srednja.

Po čem je lira?

Dne 18. junija si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 27.30 L.
za 100 č. kron — 67.90 L.
za 100 avstr. kron — 3.20 st.
za 1 dolar — 22.85 L.
za 1 funt — 99.25 L.
za 100 fr. frankov 123.25 L.

zjavo. Povedal je, da bosta glasovala Nemca proti vladi ne iz načelnega nasprotovanja, ampak le zato, ker ni omenil kralj v otvoritvenem govoru narodnih manjšin.

Vtisi glede glasovanja. V parlamentu niso razumeli glasovanja proti vladi od strani tujerodcev, zlasti potem, ko se je doznalo, da je Mussolini sprejel Besednjaka ter Nemce ter da so pogajanja med vlado in inorodci v teku. (Opomba uredništva: dr. Besednjak ni glasoval proti vladi, zakaj ne vemo. Dejstvo pa je, da je prejel poziv iz Gorice, naj se nemudoma vrne domov da intervenira pri oblastvih radi škode po toči).

Rimski listi se niso mogli pečati z govori poslancev Wilfana in Tinzla, ker je govor predsednika Mussolinija zavzel absolutno vso pažnjo in ves prostor.

Pri proračunski debati. Nemci se niso oglasili. Pač pa je predložil Wilfan resolucijo, naj se drži Italija v ravnaju s Slovani splošno veljavnih internacionalnih določb glede manjšin. Uboj poslanca Matteottija pa je tako zavzel vse poslance, da je bila mogoča utemeljitev resolucije samo v zelo skrajšani obliki in se sploh ni opazila.

Za ali proti vladi? V seji 13. junija so bili prisotni (opozicijske stranke ljudovci, socialisti, republikanci, maksimalisti, komunisti, konstitucionalci, se seje niso udeležile v znak protesta in sočalja radi uboja Matteottija), pač pa so bili zraven Nemci in Wilfan, fašisti, Giolittijanci. Sedaj se parlamentarci vprašujejo: ali so tujerodci v večino? Zakaj pa so glasovali zoper vlado? Ali so tujerodci z opozicijo? Zakaj pa se niso z opozicijo odstranili zastran uboja? Potemtakem niso z nikomur.

Evharistični kongres duhovnikov

tržaško-koperske škofije se vrši v sredo dne 2. julija v kapucinski cerkvi v Trstu. Ob 9½ slovesna maša z govorom, ob 11 zborovanja po odsekih (referat: skrb za duhovski naraščaj) ob 12½ skupno kosilo (udeleženci naj se pravočasno javijo gvardijanu), ob 2½ po kratki tihi molitvi slovesna večernica v čast Sv. R. Tel., teoforična procesija po cerkvi, Te Deum, blagoslov. Pričakuje se obilna udeležba iz vseh strani tržaške škofije in dobro došli tudi sosedje iz goriške. Radi teoforične procesije naj skrbe gospodje za talar in rohet.

Absolutizem v Jugoslaviji.

Nevladne stranke v Jugoslaviji ponekod ne smejo prirejati shodov in tako se duši ljudska volja. Istotak absolutizem vlada v belgrajskem parlamentu. Kakor je znano vsem — razen onim, ki čitajo samo Edinost — ima Pašič manjšino, opozicija večino. Ker je opozicija stavila neki predlog, a je Pašič vedel, da propade pri glasovanju, je tik pred glasovanjem vstal ter prečital odlok, s katerim se je zaprl parlament do 20. oktobra. Medtem bo absolutizem vladal in skušal prirediti take volitve, kakor smo jih mi doživeli. Prvi uspehi Pašičeve in Pribičevićeve vlade so se pokazali v Trbovljah. Ta režim nasilja se bo nadaljeval.

NASA POŠTA.

Zider. — Vprašali smo pri Zavodu za nezgodno zavarovanje. Od 20 lir dnevne plaže je tarifa 2.73 od sto. Vso tarifo mora plačati mojster oziroma delodajalec in vam ne sme nič odtegniti. Tako je zakon, veljaven od 1. januarja. Bolniška blagajna je pa stvar zase.

Slivno. — «Nova doba» ni nič dosegla. **Slap.** — Če hočete v Rusijo, morate imeti od tam pismo, da vam je delo zagotovljeno. To pismo izda ruski komisar za javna dela. Naj vam to preskrbi kak prijatelj. Potem se oglasite v Trstu pri izseljeniškem nadzorstvu in dobite potni list.

Kaj nam z dežele pišejo

Sadovi stare kulture v Komnu.

Kakor vam je dopisnik že javil, se je v Komnu zgodilo nekaj strašnega. 24 letni Cotič iz Škrbine je postal žrtev velekulturnega napada. Dogodek je tale. V Komnu so imeli veselico. Na plesu, ki se je razvil, je laška učiteljica, kar očitno norela za Cotičem, ki pa je ni maral in je plesal z neko domačo punco. V svoji norosti je šinjorina polila Cotiča s stekleničico fine dišave. Zvečer, ko je bil Cotič vinjen, se je približal šinjorini in jo z roko pobožal po rami, kar so navzoči videli. Laški specialist je to videl, se zgrozil ter poklical orožnike, ki so poleg stali, da intervenirajo. Orožniki seveda niso imeli kaj opraviti in so pustili mladeniča pri miru, kar so vsi navzoči odobrovali. Razkačeni specialist je šel nato po finančarje, ki so Cotiča odvedli v kasarno. Mi ne vemo, kaj se je notri godilo; samo to znamo, da se je slišalo strašno vpitje in ječanje. Čez nekaj časa smo zagledali Cotiča, ki so ga morali takoj peljati v bolnišnico. Mladenič je ves potolčen in pohabljen in to na najbolj delikatnih delih telesa. Vemo tudi, da je prišel zadevo preiskovat major iz Trsta. So sicer ljudje, ki skušajo vso zadevo «zatušati», pa to ne pojde. Mi bomo vpili, da se zgodi pravica, ljudstvo pa je tudi vse razburjeno in razjarjeno. Mari smo mi črna živina, ki jo sme vsak pritepenec do krvi tepsti?

Predrznost specialista je razvidna tudi iz naslednjega. Ko je drugi dan srečal naš župan g. Josip Žigon specialista, ga je osorno gledal. Specialist je bil hud in je vprašal, mari je kakšen «farabut», da ga tako gleda. Župan mu je opravičeno odgovoril: «Seveda ste farabut, navaden farabut. Glejte, da se mi nikdar ne prikažete v moj lokal!» Učiteljček je tekel po orožnike, ki so prišli ter je spričo župana klical: «Glejte, kaj mi pravi župan!» Gospod Žigon pa je v prisotnosti orožnika ponovil: «Sem dejal in s peti potrdim, da ste navaden farabut». Med ljudstvom vre, ker je do dna duše užaljeno, da se sploh dogajajo čini, ki spadajo v Južno Afriko.

POVIR.

V petek 13. t. m. je pri nas udarila strela neko žensko. Eno uro potem, ko se je slišal silen tresk, so jo našli pod drevesom na njivi blizu vasi. Obleka jej je bila po eni strani vsa raztrgana in razcefrana, lasje razkuštrani in en čevljev pretrgan in sezut. Čudno, da je v kljub temu ostala še pri življenju. Po dveh urah je namreč prišla k zavesti. Trpi sicer hude bolečine, posebno v glavi, vendar je upanje da sešasoma okreva.

Letos so pri nas črešnje izvanredno dobro obrodile. Na enem samem drevesu jih je nekdo nabral dvanajst jersasov. Za eksport niso, ker so vsled dežja popokale, zato se zelo slabo prodajo Komaj se izplača trud z njimi.

Iz BRANICE.

IZJAVA.

Podpisani, pozivljam nesramnega in lažnjivega dopisnika, ki je spisal dopis iz Gorenje Branice v tržaške «Novice» z dne 12. t. m.; da se podpiše z polnim imenom, ker Braničarji bi ga radi spoznali. Pripomniti moram, da dopisnik ni Braničar, ker Braničarji predobro poznamo «Novice» in njih barvo. Iz Gor. Branice ni bil poslan še noben dopis v «Novice».

Pozivljam tudi resnicoljubne «Novice», da prinesejo dokaz za v štev. 21. priobčeni stavek, kjer pišejo, da sem se podpisani izjavil, da iskreno obžalujem, da je prišel moj podpis pod članek v «Malem listu», (ki sem ga sam spisal in podpisal). Izjavljam, da je to podla laž!

Konečno izjavljam se, da bom, v kljub vsem mahinacijam gotovih krogov tudi

nadalje razkrival tiste ljudi, ki v imenu naroda, izsesavajo in odirajo našega revnega kmeta in delavca. V Gor. Braničarji, 16. VI. 1924. Josip Trampuš.

Iz JAGERSČ.

V najboljši pomladni dobi Koncem maja, naselila se je v družino Tušarjevo pri nas, bridka žalost, ker ji je umrl v najboljših letih oče Janez Tušar, tukajšnji posestnik in gostilničar. Bil je skoraj 14 let občinski odbornik Šebreljske občine in na splošno spostovan, kar je tudi pričal njegov pogreb. Pri pogrebu se je zraven domačih opazilo prav veliko število udeležencev iz zunanjih vasi. V cerkvi so mu ob krsti zapeli pevci «Usliši nas, Gospod», na grobu pa «Nad zvezdami» na kar mu je župan Šebreljski izpregovoril poslovilni nagrobni govor. Pokojnemu večni mir, družini pa tolažba v težkih dneh.

ROCOL.

V časih smo imeli bataljon cvajundzibek. Zdaj nas je pod isto numaro 72 kar cel regiment. Klicani smo na orožne vaje od vseh strani. Blizu pet tisoč nas je. Marširamo ajns cvaj, dokler ne naštejemo 72 lir. Potem nas tržaški generali pošljejo v rezervo do prihodnjih volitev.

ŠMARJE pri Kopru.

Eden je v Šmarju, ki sramoti Mali list in ljudi nagovarja, naj se naroče na Novice. Ljudje pa že spoznavajo, kdo jim je pravi prijatelj in se bodo držali Malega lista.

ŠKOPLJE.

Neki bivši šjor maještro se je izkazal s svojo več kot tritisočletno kulturo. Dne 8. junija je surovo napadel več občanarjev. Mi demo, da tak ptič nima previsoko frleti; naj se mu peroti postrižejo!

Znati je treba.

Lansko leto je pobegnila iz ženskih zaporov v Zagrebu neka ženska, ki je bila obsojena na 20 let ječe. Dolgo je niso našli, ker se je sila dobro skrila. Šla je namreč za kuharico k orožnikom v Podganovac in tam je nihče ni sumil. Kdo bi pač mislil, da si kaj takega upa. Slednjič pa je prišla orožnikom v roke njena fotografija in popis njenih nekdanjih del, pa so jo zopet odvedli v kaznilnico.

Pošta v Ameriki.

V Združenih državah pošta vsako leto sprejme in odda 20 milijard pisem in še 3 milijarde pošiljatev. Vsak prebivalec dobi poprečno dve pismi na teden. Vsako sekundo pade v poštno nabiralnico 380 pisem. V poštni službi je 351 tisoč ljudi. Njihova plača znaša letno skoraj pol milijarde dolarjev. Ameriška poštna hranilnica je največja hranilnica na svetu; vloge pri nji znašajo 134 milijonov dolarjev.

Stab. Tip. S. Spazzal, via Commerciale 8.

Zobozdravnik

dr. Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in na zobeh
s prejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila
v Gorici, na Travniku 20 (Piazza della Vittoria)
od 9-12 in od 3-5.

Zobozdravniški ambulatorij

Zobotehnik

M. Godina

Via Genova št. 13 prvo nad.

TRST

od 9-1, od 3-7

— ob nedeljah od 10-12 —

NAZNANILO

Podpisana naznanjata slav. občinstvu, da sta ODPRLA DNE 12. t. m. v GORICI, via GARIBALDI št. 20 (prej v. Teatro) I. nadstropje

pravno pisarno

v administrativnih, nespornih, izvršilnih zadevah in orih tisočih se vojnih škod in posredovanja dobave posejil.

Vinko Čuk,

bivši ravnatelj zemlj. knjige v Gorici

Anton Trampuž,

bivši sodni oficijal pri okrožni sodnji.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje.

Po ugodnih cenah. Tvorčka Gastone Dolinar, Trst — via Ugo Polonio 5.

ZAHVALA.

Podpisani se tem potom zavolujem zavarovalnici „LA FONDIARIA“ in nje glavnemu zastopniku g. Drag. Starec za točno in pravilno izplačano mi odškodnino vpepeljene mi stavbe in premičnin.

Brje pri Kopri, 19. junija 1924.

ANDREJ JURCA.

Dr. A. Grusovin

v Gorici: Piazza Vittoria

(Travnik) v hiši Paternolli 21

Specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože, perfekcioniran na dunajskih klinikah.

Sprejema od 9-12 in od 3-7 pop.

Čevljarnica FORCESSIN

Je najboljša zaloga z dobrim blagom.

Trst, via Caprin 5 pri Sv. Jakobu

podružnica via Udine 2.

Poskušnja velja!

Toni: No, Pepi, ali si poskusil pri Forcessinu?

Pepi: Prijatelj, Bog Ti daj zdravje. Prav zadovoljen sem, jaz, žena in otroci. Kamorkoli pojdem, vselej bom priporočil Forcessina.

Čevljarnica FORCESSIN

Zobotehnični ambulatorij

TRST, Via Settefontane št. 6, I nad.

odprt vsak dan od 8.—18. in od 15.—19. Izvršujejo se hitro in točno vsa dela z zlatom kakor tudi zobnice s kavčukom. Slovencem 10% popusta kakor tudi plačilo na obroke. Delo zjamčeno.

EGIDIJ SCHIFFLIN, koncezionirani zobotehnik.

PODRUŽNICA

„Ljubljanske kreditne banke“ v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50 — Brzjavni naslov: Ljubljanska banka.

CENTRALA: LJUBLJANA

Delniška glavica: Din 50.000.000.

Rezerva: Din 10.000.000.

PODRUZNICE: Brežice, Crnomelj Kranj, Metkovič, Celje, Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4 1/2%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

— Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje.